

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพการบรรเทาสาธารณภัย สาขาผู้ชีพ สาขาผู้ภัย สาขาดับเพลิง

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพการบรรเทาสาธารณภัย สาขากู้ชีพ สาขากู้ภัย สาขาคับเพลิง

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

ไม่ระบุ

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

ไม่ระบุ

4. ข้อมูลเบื้องต้น

N/A

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

ไม่ระบุ

6. ครั้งที่

1

(รายละเอียดของชุดฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองตามการปรับปรุงในแต่ละครั้ง แสดงในตารางข้างล่าง ข้อมูลครั้งล่าสุดจะแสดงอยู่ในบรรทัดบนสุด)

ครั้งที่ประกาศก่อนหน้า ..... วันที่ประกาศ .....N/A.....

ข้อสังเกต.....N/A.....

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ .....N/A.....

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพการบรรเทาสาธารณภัย

สาขาคับเพลิง

อาชีพนักดับเพลิง ระดับ 2

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
30111	รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้และปฏิบัติการออกระงับเหตุเพลิงไหม้
30121	เลือกอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (PPE - ชุดป้องกันร่างกายและอุปกรณ์ป้องกัน) และเครื่องมือที่เหมาะสมกับการควบคุมและดับเพลิง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพการบรรเทาสาธารณภัย สาขาคับเพลิง อาชีพนักดับเพลิง ระดับ 2

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นผู้มีสมรรถนะและมีมือในการปฏิบัติการดับเพลิง สามารถดับเพลิงที่ติดต่อกุหลาม ตรวจสอบอุปกรณ์ผจญเพลิงและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ในการผจญเพลิง ประเมินการลุกลามของไฟ และประเมินเหตุเพลิงไหม้ที่เกิดการติดต่อกุหลาม เสนอหัวหน้าทีมดับเพลิง รู้วิธีการดับเพลิง ขั้นรุนแรง รู้วิธีใช้อุปกรณ์ผจญเพลิง รู้วิธีป้องกันอันตรายในการผจญเพลิง รู้ทิศทางของการติดต่อกุหลาม อธิบายขั้นตอนการลุกไหม้ของไฟเพื่อการควบคุม

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

1. ผู้ที่เข้าสู่การประเมินคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักดับเพลิง ระดับ 2 ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ
2. มีประสบการณ์การดับเพลิงไม่น้อยกว่า 2 ปี และ
3. มีใบรับรองผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการดับเพลิงเป็นทีม เช่น การดับเพลิงอาคาร หรือการดับเพลิงโรงงานอุตสาหกรรม ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือผ่านหลักสูตรเทคนิคดับเพลิงขั้นสูง, ขั้นรุนแรง, ขั้นก้าวหน้า
4. ผู้ที่ผ่านการประเมินเข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักดับเพลิง ระดับ 2 จะต้องผ่านการประเมินสมรรถนะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จำนวน.....3.....หน่วยสมรรถนะ และผ่านเกณฑ์การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย
5. ในกรณีที่ผู้ขอเข้ารับการประเมินที่ได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ มาแล้วเกินกว่า 3 ปี และประสงค์จะขอเข้ารับการประเมินคุณวุฒิวิชาชีพระดับเดิม การพิจารณา (recertification) ให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่สอบตามแนวทางต่อไปนี้ อาทิเช่น ทดสอบตามเกณฑ์การปฏิบัติงานบางส่วน หรือพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

พนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พนักงานดับเพลิง พนักงานผจญเพลิง พนักงานกู้ภัย พนักงานรักษาความปลอดภัย อาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ อาสาสมัครมูลนิธิ สมาคม พนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดับเพลิง กู้ภัย หรือจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินของบริษัท ห้างร้าน เอกชน นิติบุคคล หรือองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)

หมายเหตุ : N/A

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 30111 รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้และปฏิบัติการออกระงับเหตุเพลิงไหม้
- 30121 เลือกอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (PPE - ชุดป้องกันร่างกายและอุปกรณ์ป้องกัน) และเครื่องมือที่เหมาะสมกับการควบคุมและดับเพลิง
- 30122 พิจารณาความเพียงพอและความพร้อมของทรัพยากรในการควบคุมและดับเพลิง
- 30221 จัดทีมปฏิบัติการผจญเพลิง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

(ทบทวนครั้งที่ (ไม่มี) ประกาศใช้ ณ วัน/เดือน/ปี)

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
เพื่อลดการเสียชีวิต ทุพพลภาพ โดยคำนึงถึงทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม จากภาวะฉุกเฉินโดยผู้ปฏิบัติการ ที่ได้รับการรับรองสมรรถนะตามมาตรฐานระดับสากล	301	รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้จากบุคคลหรือศูนย์รับแจ้งเหตุ	3011	เข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ภายในเวลาที่กำหนด
			3012	สวมเครื่องแต่งกายให้มีความพร้อมในการผจญเพลิง และเดินทางไปยังที่เกิดเหตุภายในเวลาที่กำหนด

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

(ทบทวนครั้งที่ (ไม่มี) ประกาศใช้ ณ วัน/เดือน/ปี)

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
3011	เข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ภายในเวลาที่กำหนด	30111	รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้และปฏิบัติการออกกระชับเหตุเพลิงไหม้	30111	รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้จากบุคคลหรือศูนย์ประสานงานแจ้งเหตุเพื่อออกปฏิบัติหน้าที่หรือจากอุปกรณ์แจ้งเหตุไฟไหม้
				301112	ปฏิบัติการเข้าถึงพื้นที่เพลิงไหม้ตามเกณฑ์ระยะเวลาที่กำหนด
3012	สวมเครื่องแต่งกายให้มีความพร้อมในการเผชิญเพลิงและเดินทางไปยังที่เกิดเหตุภายในเวลาที่กำหนด	30121	เลือกอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (PPE - ชุดป้องกันร่างกายและอุปกรณ์ป้องกัน) และเครื่องมือที่เหมาะสมกับการควบคุมและดับเพลิง	30121	เลือกใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล การใช้เครื่องมือในการควบคุมและดับเพลิงที่เหมาะสม รวมทั้งมีความพร้อมในการปฏิบัติการ
				301212	เลือกใช้งานของอุปกรณ์เพื่อการควบคุมและดับเพลิง

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 30111
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้และปฏิบัติการออกกระงับเหตุเพลิงไหม้
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

- ISCO 88 516 พนักงานให้บริการด้านการป้องกันภัย
- ISCO 88 5161 พนักงานดับเพลิง
- ISCO 88 5162 เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ISCO 88 5169 พนักงานให้การบริการป้องกันภัย

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

อธิบายวิธีปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องเมื่อได้รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้จากบุคคลหรือศูนย์ประสานงานแจ้งเหตุเพื่อออกปฏิบัติหน้าที่

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

พนักงานดับเพลิง เจ้าหน้าที่รับแจ้งเหตุ

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
301111 รับแจ้งเหตุเพลิงไหม้จากบุคคลหรือศูนย์ประสานงานแจ้งเหตุเพื่อออกปฏิบัติหน้าที่ หรือจากอุปกรณ์แจ้งเหตุไฟไหม้	1. ปฏิบัติตามกระบวนการ เมื่อเกิดเหตุบันทึกรายละเอียดการแจ้งเหตุอย่างถูกต้อง 2. แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่และประสานขอ หน่วยงานสนับสนุนในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้รุนแรงและลุกลาม	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์
301112 ปฏิบัติการเข้าถึงพื้นที่เพลิงไหม้ตามเกณฑ์ระยะเวลาที่กำหนด	1. เดินทางถึงที่เกิดเหตุในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเตรียมพร้อมปฏิบัติหน้าที่ 2. เข้าถึงที่เกิดเหตุเพื่อประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของเพลิง ไหม้ในเบื้องต้น	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

ความรู้เกี่ยวกับกฎการสื่อสาร 5W1H (Who : ใคร / What : อะไร / Where : ที่ไหน / When : เมื่อใด / ทำไม : Why และ How : อย่างไร)

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

ทักษะการสื่อสาร

(ข) ความต้องการด้านความรู้

ความรู้เกี่ยวกับการรับแจ้งเหตุ การบันทึกการรับแจ้งเหตุที่มีความละเอียดเพื่อนำไปวิเคราะห์เส้นทางการเดินทางเข้าถึงที่เกิดเหตุ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมินและควรที่จะใช้ประกอบรวมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- หลักฐานการผ่านการฝึกอบรมและการใช้เครื่องมือสื่อสาร

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

N/A

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การทดสอบข้อเขียน

2. การสอบสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายวิธีถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

อธิบายวิธีรับฟัง วิเคราะห์ แจ้งเหตุ โดยมีรายละเอียดการแจ้งเหตุได้เป็นอย่างดี อธิบายวิธีใช้เครื่องมือสื่อสารวิทยุสื่อสารต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อธิบายวิธีบันทึกการรับแจ้งเหตุที่มีความละเอียดเพื่อนำไปวิเคราะห์เส้นทางการเดินทางเข้าถึงที่เกิดเหตุได้เป็นอย่างดี

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

- อาชีพรักษาความปลอดภัย

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 แบบทดสอบข้อสอบข้อเขียน

18.2 แบบประเมินผลการสัมภาษณ์

ดูรายละเอียดจากคู่มือประเมิน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 30121
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เลือกอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (PPE - ชุดป้องกันร่างกายและอุปกรณ์ป้องกัน และเครื่องมือที่เหมาะสมกับการควบคุมและดับเพลิง

3. ทบทวนครั้งที่ N/A

4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

- ISCO 88 516 พนักงานให้บริการด้านการป้องกันภัย
- ISCO 88 5161 พนักงานดับเพลิง
- ISCO 88 5162 เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ISCO 88 5169 พนักงานให้บริการป้องกันภัย

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

มีความรู้ในเครื่องแต่งกายเพื่อป้องกันเพลิง (PPE) และอธิบายวิธีเลือกเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับลักษณะของเพลิง อุปกรณ์คุ้มครองส่วนบุคคลเพื่อความปลอดภัย (ชุดป้องกัน) อธิบายวิธีจัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการดับเพลิงได้เป็นอย่างดี

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

พนักงานดับเพลิง

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

พรบ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
301211 เลือกใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล การใช้เครื่องมือในการควบคุมและดับเพลิงที่เหมาะสม รวมทั้งมีความพร้อมในการปฏิบัติการ	1. ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 2. ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์ควบคุมและดับเพลิง (ถังดับเพลิง สายฉีดน้ำดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง ฯลฯ) ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ 3. ระบุระบบ/เครื่องมืออุปกรณ์ในการควบคุมและดับเพลิง	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน
301212 เลือกใช้งานของอุปกรณ์เพื่อการควบคุมและดับเพลิง	1. ตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานของอุปกรณ์ 2. บำรุงรักษาอุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมและดับเพลิง	ข้อสอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การสาธิตการปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
ทักษะการจัดหาเครื่องแต่งกาย ชุดผจญเพลิง การจัดหาอุปกรณ์ การบำรุงรักษาอุปกรณ์
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายในการผจญเพลิง อุปกรณ์การดับเพลิง และการใช้งานอุปกรณ์แต่ละชนิด รวมทั้งวิธีการใช้งาน การบำรุงรักษา

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมินและควรที่จะใช้ประกอบรวมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

- เอกสารแสดงประสบการณ์ทำงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

- เอกสารแสดงการผ่านการอบรม

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

N/A

(ง) วิธีการประเมิน

1. การทดสอบความรู้

2. การสอบสัมภาษณ์

3. สาคิการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายวิธีถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

N/A

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

อธิบายวิธีจัดหาเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์รวมถึงติดตั้งอุปกรณ์ในการดับเพลิงให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการรวมทั้งการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งานสามารถใช้หัวฉีดดับเพลิงได้อย่างคล่องแคล่ว ใช้บีมน้ำดับเพลิงได้เป็นอย่างดี สามารถต่อหัวต่ออุปกรณ์ดับเพลิงได้เป็นอย่างดี

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 แบบทดสอบข้อสอบข้อเขียน

18.2 แบบประเมินผลการสัมภาษณ์

18.3 แบบประเมินผลการทำงานจากการสาธิตหรือสาธิตการปฏิบัติงาน

ดูรายละเอียดจากคู่มือประเมิน